

Slekt og Data
Forbundet for Norske Museumsvenner
Forbundet KYSTEN
Fortidsminneforeningen
HIFO – Den norske historiske forening
LMK – Landsforbundet av Motorhistoriske kjøretøyklubber
Landslaget for lokalhistorie
Arkivforbundet
Museumsbanerådet
Norges Husflidslag
Norges Metallsøkerforening
Norges Linforening

Norsk Folkedraktforum
Norsk Folkeminnelag
Norsk Forening for Fartøyvern
Norsk Heraldisk Forening
Norsk Fyrhistorisk Forening
Norsk Jernbaneklubb
Norsk Kulturarv
Norsk Skipsfartshistorisk Selskap
Norsk Slektshistorisk Forening
Norske Akevitters Venner
Rutebilhistorisk Forening
Landsforeningen for Luftfartøyvern

Statsbudsjettet 2020 - Høringsnotat – Energi- og miljøkomiteen

Klima- og miljødepartementet: Kap. 1400, post 70, og kap. 1429, post 74

Norges kulturvernforbund er en paraplyorganisasjon for de frivillige kulturvernorganisasjonene. Vi takker for muligheten til å komme med innspill til denne budsjett høringen.

I året som har gått har regjeringen lagt frem både en kulturmelding og en frivillighetsmelding som skal gi en tydelig retning for politikken på disse områdene. Både Kulturmeldingen og Frivillighetsmeldingen understreker viktigheten av demokrati, deltakelse og inkludering hvor målet er å øke deltagelsen i frivillige organisasjoner og frivillig arbeid. Kulturmeldingen slår også fast at det er et overordnet kulturpolitisk mål å ha «et fritt og uavhengig kulturliv som tar vare på og formidler kulturarv». Dette er vi glade for og støtter opp om. Verdien av frivillig kulturvernarbeid understrekes også i Klima- og miljødepartementets budsjettproposisjon. Vi ber om at dette følges opp i Kulturminnemeldingen.

Kulturvernforbundet har 24 landsdekkende medlemsorganisasjoner med rundt 2000 lokallag og 230 000 medlemmer totalt. I tillegg har vi to assosierte medlemmer som har kulturvern som del av sin virksomhet, og som støtter opp om arbeidet vårt. Organisasjonene gjør en betydelig innsats med å ta vare på, formidle og videreføre kulturarven vår - helt i tråd med regjeringens overordnede politiske mål.

Vi estimerer at våre medlemmer utfører en samfunnsinnsats med over 6 millioner frivillige timer i året. Dette gjør det frivillige kulturvernet til en av de største aktørene på feltet. Likevel faller vi utenfor den politiske satsingen. I budsjettforslaget kuttes det i støtten til både Kulturvernforbundet, Fortidsminneforeningen og Norsk Kulturarv (Klima- og miljødepartementet: Kap. 1400, post 70). Dette går hardt ut over aktiviteten vår. I tillegg kuttes det i støtten til Studieforbundet, som er viktig i forhold til organisasjonenes kursvirksomhet og dermed videreføring av kompetansen på en rekke områder (Kunnskapsdepartementets budsjettforslag, kap. 254, post 70). De andre tilskuddsordningene til det frivillige kulturvernet står på stedet hvil, eller er i beste fall indeksregulert. Vi viser her til Kulturdepartementets budsjettforslag, kap. 320, post 55 Norsk Kulturfond og til Klima- og miljødepartementets budsjettforslag kap. 1429, post 74 (Fartøyvern). Vi minner om Granavollerklæringen, der det står at regjeringen vil styrke fartøyvernet. Det fremlagte forslaget er ingen styrking.

Vi står også ovenfor en regionreform der fylkeskommunene vil få utvidet ansvar på mange områder, herunder kulturvern. Dette følges heller ikke opp i proposisjonen. Estimater fra både Klima- og miljødepartementet og Riksantikvaren viser at fylkeskommunene trenger minst 22 årsverk for å ivareta overførte oppgaver. I statsbudsjettet står det at det i forbindelse med regionreformen skal overføres midler tilsvarende ti årsverk på kulturminneområdet, hvorav to i 2020, fire i 2021 og fire i 2022. Omfanget av de oppgavene som overføres i 2020 og midlene som overføres samme år henger ikke sammen. Størsteparten av oppgavene kommer i starten, samtidig som den minste andelen stillingskompensasjon kommer, 10% av estimert behov. Det holder ikke!

Det er helt essensielt at fylkeskommunene får den kompetansen og de ressursene de trenger for å forvalte kulturarven. Samarbeidet med frivilligheten vil her bli enda viktigere. De har spisskompetanse på sine områder og sterk lokal oppslutning. Dette vil også være i tråd med FARO-konvensjonen som Norge har forpliktet seg til.

Vi er derimot veldig glad for at regjeringen styrker andre deler av kulturarvfeltet. Dette gjelder spesielt Kulturdepartementets satsing på digitalisering, og tilskudd til nytt vikingskipmuseum. Vi støtter også økningen på 10 mkr til Kulturminnefondet. Her gjentar vi vårt tidligere budskap om at tilskuddsordningen bør utvides slik at også bevegelige kulturminner kan få tilskudd. Vi påpeker også at støtten til Kulturminnefondet ikke bør gå på bekostning av støtten til de frivillige organisasjonene. Siden 2013 har Kulturminnefondet blitt styrket med 65 mkr, mens de frivillige organisasjonene har fått en økning på knapt 6 mkr. I det fremlagte budsjettforslaget kuttes denne støtten med rundt en halv million kroner.

Våre budskap er som følger:

- **Det mangler en helhetlig politikk på kulturarvfeltet med tiltak som bygger opp under hverandre, både innad i og på tvers av departementene.**
Området er preget av lite samhandling mellom departementene. Mens Kulturdepartementet lanserer ambisiøse mål for både frivillighet og ivaretagelse av kulturarven, kutter Klima- og miljødepartementet i støtten til de frivillige kulturvernorganisasjonene. Kutt i støtten til Studieforbundet er også et klassisk eksempel på manglende samordning.
- **Det er en manglende forståelse av de frivillige organisasjonenes plass i kulturvernpolitikken.**
Vi har en Kulturmelding og en Frivillighetsmelding som vektlegger betydningen av frivillig innsats. Organisasjonenes samfunnsnytte understrekes også av Klima- og miljødepartementet. Dette følges ikke opp i budsjettproposisjonen – tvert imot foreslås det kutt i støtten til flere av organisasjonene. Vi ber om at regjeringen går fra ord til handling på dette området.
- **Kuttene til Kulturvernforbundet, Fortidsminneforeningen og Norsk Kulturarv må reverseres og det frivillige kulturvernfeltet styrkes.** Vi minner her om våre tidligere innspill der vi foreslår at Kap. 1400, post 70 økes med 1 mkr.
- **Fartøyvernet må styrkes, i tråd med Granavollerklæringen.** Vi støtter her innspill fra Norsk Forening for Fartøyvern.
- **Regionreformen må følges opp i statsbudsjettet:** Store ansvarsområder delegeres til fylkeskommunene fra 1.1.2020, herunder ansvaret for å forvalte kulturarven. For å sikre en god forvaltning av kulturminnefeltet må estimatene som er gjort følges opp i statsbudsjettet fra 2020.

Per Harald Grue
Styreleder
Norges kulturvernforbund

Toril Skjetne
Generalsekretær
Norges kulturvernforbund